

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב בן ארי

5635/25/פ

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – שלילת הכרה כבן משפחה), התשפ"ה–2025

1. החלפת סעיף 17 בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950¹, במקום סעיף 17 יבוא:

”נטילת תגמול 17. קצין תגמולים רשאי במקרים חריגים לשלול הכרה כבן משפחה של נספה, לרבות שלילה של זכויות, תגמולים, הטבות ומענקים, כולם או חלקם, ובכלל זה רשאי קצין התגמולים ליטול לידי תגמולים, הטבות ומענקים כאמור ולהשתמש בהם לטובת בן משפחה אחר או להורות שממונה מטעם קצין תגמולים יעשה זאת.”

דברי הסבר

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה שבמסגרתה חדרו מאות מחבלים ליישובים בדרום הארץ מהיבשה, מהאוויר ומהים, וכן התבצע ירי מסיבי של אלפי רקטות לשטח מדינת ישראל. במתקפת טרור זו נרצחו מעל אלף אזרחים ומאות מאנשי כוחות הביטחון, ונחטפו רבים. בעקבות כך משפחות רבות הצטרפו למעגל השכול הכואב ומקבלות תגמולים שונים ממשרד הביטחון ומהמוסד לביטוח הלאומי. הצעת החוק נועדה לתקן עיוות מוסרי חמור שבו בן משפחה של נספה שהיה מנוכר לו במהלך חייו, ואף לא מילא את חובותיו כלפיו וכלפי משפחתו, זכאי לקבל תגמולים, הטבות ומענקים לאחר מותו של הנספה, באופן שלא רק פוגע בתחושת הצדק של המשפחות, אלא גם משדר מסר ציבורי שגוי. התוצאה שעלולה להיות היא שאדם שניתק עצמו רגשית, כלכלית וחברתית מהנספה במהלך חייו, זוכה ליהנות ממשאבים כספיים על חשבון משפחת הנספה שבאמת זקוקה להם.

¹ ס"ח התש"י, עמ' 162.

לדוגמה, יש מקרים רבים שבהם נדרשת חתימת שני הורים לביצוע פעולות מסוימות, וההורה השכול תלוי באדם שלא היה לו כל קשר לילדו במהלך חייו.

הצעת החוק באה להבטיח שכספי התגמולים, ההטבות והמענקים ינותבו למקומות הנכונים, ובכך למנוע מצבים מקוממים אלו. על כן, מוצע להרחיב את הסמכות הנתונה כיום בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ו-1950, לקצין תגמולים, ולגבי נפגעי פעולות איבה – לפקיד תביעות, ולאפשר לו במקרים חריגים לשלול הכרה כבן משפחה של נספה, לרבות שלילה של זכויות, תגמולים, הטבות ומענקים, כולם או חלקם. כמו כן מוצע להסמיך את קצין התגמולים ליטול לידי תגמולים, הטבות ומענקים כאמור ולהשתמש בהם לטובת בן משפחה אחר או להורות שממונה מטעמו יעשה זאת.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/25/5570).
הצעת החוק זהה לפ/25/5570 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז באדר התשפ"ה (17.03.2025)